

навичок роботи в колективі. Індивідуалізація передбачає існування системи специфічних ознак. Упродовж п'яти років нами апробована методика проведення занять з правових дисциплін на основі поєднання проблемного навчання з елементами ділових ігор. Основне завдання проблемного навчання полягає в залученні студентів до процесу творчого пошуку. Елементи ділових ігор застосовуються на групових семінарських заняттях. Ділові ігри є програванням імітаційної моделі виробництва і професійної діяльності в цілях навчання, контролю, дослідження, проектування і виконання різних видів робіт. Для навчальної ділової гри зміст діяльності її учасників визначається вимогами до професійної підготовленості студентів в рамках програмного матеріалу правової дисципліни.

Основними конструктивними елементами ділової гри є: учасники гри, правила гри, сюжет, ролі, ігровий конфлікт, ігрові дії, ігровий предмет, наочні дії, мета гри, оцінка ступеня досягнення мети, результат гри, інтерпретація результатів гри. На семінарських заняттях з правових дисциплін у грі беруть участь усі студенти, які підрозділяються на гравців: суддів, прокурорів, експертів, учасників процесу, організаторів виробництва.

Проведення ділових ігор у студентській групі переслідує різні цілі, але головною з них – підвищення рівня правової підготовки майбутніх економістів. Ділові ігри, з одного боку, розвивають живий інтерес у студентів до глибокого вивчення теорії не лише цивільного процесуального права, а й інших видів права, дають можливість показати студентам практичну значущість теорії галузі права, дозволяють на особистому досвіді переконатися в тому, як важко без міцних теоретичних знань розв'язувати конкретні правові питання, швидко орієнтуватися в складних ситуаціях, що виникають на практиці. З іншого боку, ділові ігри проводяться в наближених до практики умовах і обстановці.

Специфіка ділової гри ставить студентів у такі умови, коли вони вимушені не лише висловлювати свої думки по суті справи, а й ставити запитання. Зміст цих запитань свідчить багато в чому про рівень теоретичної підготовки студентів. А навички, отримані під час гри, мають важливе значення для правової підготовки майбутніх економістів. Ділові ігри переслідують і виховні цілі. Вони допомагають виховати в студента любов до своєї майбутньої професії, зрозуміти її основні переваги й недоліки.

Спираючись на це, можна вважати, що включення студентів економічного ВНЗ у процес розв'язання суперечностей, проблемних правових ситуацій, пошуку вирішення нестандартних завдань із залученням колективного знання дозволяє вийти на такий рівень навчання, який відповідає сучасним вимогам розвитку правової культури економістів.

Гусаркіна Ю. В.

ВП «КТД ЛНУ ім. Т. Шевченка»

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Правильно підібрані технології впливають на якість навчання. У зв'язку з цим багато вчених працюють над проблемою технологій навчання. Педагогічна технологія проблемного навчання знайшла відбиток в дослідженнях вітчизняних науковців В. М. Чайка, І. В. Малафійк, І. П. Підласого,

І. Ф. Прокопенка, А. С. Нісімчука, Н. Г. Ничкало та ін.

Організація проблемного навчання сприяє більш активному і продуктивному засвоєнню учнями найважливіших знань про предмети, взаємозв'язки і закономірності.

Особливу увагу хочеться звернути саме на проблемне навчання, тому що проблемне навчання розглядається як технологія розвиваючої освіти, спрямована на активне одержання учнями знань, формування прийомів дослідницької пізнавальної діяльності, залучення до наукового пошуку, творчості, виховання соціально значимих рис особистості. Проблемне навчання засноване на конструюванні творчих навчальних завдань, що стимулюють навчальний процес і підвищують загальну активність учнів. Воно формує пізнавальну спрямованість особистості, сприяє виробленню психологічної установки на подолання пізнавальних труднощів.

Проблемне навчання передбачає послідовне і цілеспрямоване висунення перед учнями пізнавальних завдань, які вони вирішують під керівництвом учителя і активно засвоюють нові знання. Наявність теоретичних і експериментальних завдань ще не робить навчання проблемним. Завданням потрібно надати проблемного характеру. Завдання стає пізнавальною проблемою, коли воно вимагає роздумів над проблемою, викликає в учнів пізнавальний інтерес, опирається на попередній досвід і знання. Проблема – це складне теоретичне або практичне питання, що вимагає вивчення і вирішення.

Структура методу проблемного вивчення матеріалу включає в себе такі етапи: створення проблемної ситуації, формулювання проблеми, висунення гіпотез, перевірка висунутих гіпотез, аналіз результатів перевірки гіпотез, висновок і узагальнення, повернення до проблемної ситуації.

Вчитель створює проблемну ситуацію, направляє учнів на її вирішення, організовує пошук вирішення. Таким чином, дитина стає в позицію навчання і як результат у неї утворюються нові знання, вона опановує нові способи дії. Труднощі керування проблемним навчанням полягає в тому, що виникнення проблемної ситуації – акт індивідуальний, тому від учителя потрібне використання диференційованого й індивідуального підходу.

За способом подачі інформації проблемні ситуації бувають: текстовими (виникають під час осмислення учнями інформації, що міститься у тексті або графічному матеріалі (у схемах, кресленнях)) та безтекстовими (створюються усно, через матеріалізовану ситуацію – демонстрацію за допомогою пристрою чи природного явища).

Таким чином, перспективою розвитку навчально-виховного процесу з метою ефективного формування професійних умінь учнів, може стати використання проблемного навчання. Для організації ефективної пошукової діяльності учнів вирішальне значення має раціональний вибір технологій навчання, а систематичне використання проблемного навчання сприятиме підвищенню рівня знань учнів.